

Un important eveniment în viața muzicală sovietică

Laurențiu PROFETA

Al V-lea Congres al Uniunii Compozitorilor sovietici, desfășurat între 2—8 aprilie a.c., la Moscova, s-a impus ca un eveniment de majoră semnificație atât în viața muzicală sovietică cât și pe plan internațional.

La amabila invitație prietenească a organizatorilor, la Congres au asistat delegați dintr-un mare număr de țări, printre care și personalități proeminente ale creației muzicale contemporane.

Primind mandatul de a reprezenta Uniunea Compozitorilor din R. S. România, am avut prilejul de a asista — împreună cu muzicologul Vasile Tomescu — la lucrările Congresului cât și la numeroasele spectacole și concerte care au avut darul de a întregi și concretiza dezbaterile teoretice, oferindu-ne un bogat și documentat tablou al creației muzicale contemporane sovietice

Congresul, care s-a deschis prin cuvântul lui Dmitri Șostakovici în marea sală a Palatului Kremlinului, într-o atmosferă de adevărată sărbătoare, a avut darul de a demonstra o puternică continuitate în preocupările creatoare, de concepție ale diferitelor generații de compozitori, și totodată o mare diversitate stilistică, rezultat al dezvoltării multilaterale și multinaționale a muzicii sovietice, al apariției unor personalități autentice din rîndurile noilor generații. Iată de ce, mi se pare semnificativ faptul că, alături de generația de aur a lui Șostakovici, Hacıaturian, Kabalevski, Hrennikov, Sviridov, alături de numele binecunoscute ale unor compozitori ajunși la deplină maturitate artistică, cum sînt Mirzoian, Kara-Karaev, Scedrin, Taktakișvili, Espai, s-au făcut remarcate noi talente viguroase din rîndurile generațiilor mai tinere; voi aminti dintre multele nume ce ar putea fi pomenite aici, numai două de care sînt convins că vom mai auzi: M. Skoric și G. Ganceli, ale căror lucrări demonstrează măiestria tinerilor, tot așa cum cea de a XV-a Simfonie a lui Șostakovici sau ultimele opusuri ale lui Hrennikov demonstrează tinerețea maeștrilor.

Un alt aspect care mi se pare demn de consemnat este acela al afirmării tinerelor școli naționale din republicile sovietice răsăritene. Dacă muzica armeană, gruzină sau azerbaidjană, avînd școli de puternică tradiție, s-a făcut remarcată încă de mult, creația muzicală a altor popoare, care pînă la Marea Revoluție din Octombrie nu posedau încă o cultură mu-

zicală profesională, ne-a relevat, la recentul Congres, un stadiu de certă împlinire artistică. În sprijinul acestei afirmații aș cita lucrările simfonice ale unor compozitori ca Jiganov (Republica Tătară), Rahmadiev (Kazahstan), Bahor (Tadjikistan).

Trebuie de asemenea consemnate cîteva momente de rară satisfacție artistică trăite ca auditor și spectator, fără nici o intenție de apreciere exhaustivă, fie și numai pentru faptul că în aceeași seară, se desfășurau, concomitent, două sau trei manifestări de egal interes artistic. Ne referim mai întîi la noul ciclu de lieduri de D. Șostakovici pe versuri de Tvetaeva, primă audiție de o copleșitoare emoție în interpretarea magistrală a sopranei Irina Bogaciova, moment rar dar unic în aceeași seară cînd am ascultat, într-o nouă redactare, admirabilele recitative și fugi pentru pian ale lui Hacıaturian. Avem apoi în vedere cele două mari spectacole realizate din toate punctele de vedere la superlativ, prezentate la Teatrul Balșoi: Baletul *Ana Karenina*, adevărată capodoperă a genului, despre care am mai scris, și premiera mondială a operei *Jucătorul* de Prokofiev, moment artistic de excepție pe care cu toții, muzicienii invitați și publicul entuziast, l-am aplaudat fără a ne opri, o jumătate de oră după ce ultima cortină căzuse...

Dar mai presus de marea diversitate stilistică, de virtuțile prețioase pe care le conferă muzicii sovietice caracterul său multinațional, cred că se impune, ca un factor esențial, caracterul militant, umanist și realist ce animă întreaga creație muzicală sovietică, aspirația sa către o largă audiență în masele populare. Și ca o dovadă a reușitei în această aspirație: sălile pline pînă la refuz la concerte și spectacole, biletele vîndute pe multe luni de zile înainte, la noile opere și baletе sovietice.

Cel de al V-lea Congres al Uniunii Compozitorilor sovietici, prilej deosebit de plăcut pentru noi de a ne reîntîlni cu muzica sovietică și cu numeroși prieteni pe care îi avem în rîndurile colegilor sovietici, a fost totodată o manifestare de solidaritate între muzicienii veniți de pe toate meridianele, o demonstrație convingătoare a înaltelor virtuți umaniste ce caracterizează astăzi muzica realistă contemporană.